

(32,4%), 'Аспект' (33,5%), 'Торілд' (33,0%), 'Миронівська ранньостигла' (32,2%) та 'Altigo' (32,0%). Найменше вуглеводів накопичили сорти 'Світанок Миронівський' (26,2%), 'КВС Ронін' (27,1%), 'КВС Джерсі' (27,7%) та 'Урбанус' (27,9%). На час відновлення вегетації рослин найменше цукрів за період зимового спокою використали лінії 'Лютесценс 60049' (18,1%), 'Еритроспермум 55023' (17,5%), найбільше – сорти 'Світанок Миронівський' (7,1%), 'КВС Джерсі' (7,8%) та 'Урбанус' (8,5%). **Висновки.** Встановлено, що рослини

ліній пшениці м'якої озимої 'Лютесценс 60049' (середньостигла), 'Еритроспермум 55023' (ранньостигла) найбільше накопичили та більш економно витрачали розчинні вуглеводи, ніж решта генотипів. Найвищі витрати розчинних цукрів впродовж зимового періоду виявлено в сортів 'Світанок Миронівський' (ранньостиглий), 'КВС Джерсі', 'Урбанус' (середньостиглі).

Ключові слова: пшениця м'яка озима; генотип; вміст цукрів; період вегетації; загартування.

УДК 631.526.3.631.53.338.73.01

Підтвердження сортових якостей насіння ділянковим (ґрунтовим) сортовим контролем

Гринів С. М.*, Таганцова М. М.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15 м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: griniv@ukr.net

Мета. Встановлення достовірності сортової чистоти відповідного сорту (гібриду, лінії) на всіх етапах розмноження насіння для забезпечення гарантії, що якість виробленого насіння відповідає встановленому стандарту та зберігає високий рівень відповідності визначеному сорту. **Методи.** Польовий, лабораторний, візуальний, порівняльний. **Результати.** Україна, як активний учасник міжнародної спільноти, продовжує розвивати ефективну співпрацю з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), зокрема у стратегічних галузях, спрямованих на покращення сільськогосподарського сектору. Однією з ключових сфер співпраці є насінництво, яке займає важливе місце в агропромисловому комплексі країни.

Ділянковий (ґрунтовий) сортовий контроль є важливим етапом у визначенні якості насіння рослин і гарантує його відповідність стандартам та сортовим властивостям. У цьому контексті, ми провели комплексні дослідження на шести визначених пунктах, з метою оцінки сортової чистоти та якості насінневого матеріалу під урожай 2023 року.

Проведено науково-дослідні роботи ділянкового (ґрунтового) сортового контролю на 6 пунктах дослідження Українського інституту експертизи сортів рослин на 13 ботанічних таксонах: кукурудза, соняшник, пшениця, ячмінь, жито, тритикале, овес, ріпак, гречка, фацелія пижмолиста, коноплі посівні, льон, гірчиця сарептська. Вивчено 1743 сортодосліди, з них 803 контрольні

проби на ботанічні таксони озимого типу розвитку, 940 – ярого типу розвитку. Найбільшу кількість досліджених контрольних проб складає пшениця – 686 проб, а також кукурудза – 467. Дещо менше зразків досліджено по ячменю – 145, соняшнику – 124, та ячменю озимого – 88.

Серед інших ботанічних таксонів варто виділити такі: гречка – 42 проби, овес посівний – 29, коноплі посівні – 14, жито – 15, льон – 11, гірчиця сарептська – 8, тритикале яре та тритикале озиме – по 7 зразків, ріпак озимий – 7 зразків, фацелія пижмолиста – 1 зразок.

Загалом було проведено комплекс польових та лабораторних досліджень, проаналізовано 1743 контрольні проби та 839 стандартних проб 13 ботанічних таксонів. Виявлено невідповідність у прояві морфологічних ознак у 17 контрольних пробах насінневого матеріалу, що становить менше 1% від загальної кількості вивчених проб. Це свідчить про ефективний контроль якості насіння, але також вказує на потребу в подальших дослідженнях.

Серед контрольних проб найбільша кількість нетипових рослин виявлена у кукурудзи звичайної та соняшнику однорічного, що може вказувати на потенційні проблеми в якості ведення насінництва вищезазначених ботанічних таксонів. **Висновки.** Проведені дослідження ділянкового (ґрунтового) сортового контролю підтвердили високий рівень контролю та якості насінневого матеріалу, але також вказали на потребу в подальшому удосконаленні цього процесу, особливо з урахуванням виявлених невідповідностей контрольних проб у здійсненні польових та лабораторних досліджень.

Ключові слова: контрольна проба; стандартна проба; ділянковий (ґрунтовий) сортовий контроль; лабораторний сортовий контроль.

Світлана Гринів

<https://orcid.org/0000-0002-2044-4528>

Марина Таганцова

<https://orcid.org/0000-0003-3737-6477>